

Seria wydawnicza
PROFILAKTYKA W MEDYCYNIE
Pozycja nr 2

CZŁOWIEK I ZDROWIE

Śląski
Uniwersytet
Medyczny
w Katowicach

Seria wydawnicza

PROFILAKTYKA W MEDYCYNIE

Redaktorzy naukowi serii

Dr hab. n. med. Józefa Dąbek, prof. SUM, e-mail: jdabek@sum.edu.pl

Prof. dr hab. n. med. Zbigniew Gąsior, e-mail: zgasior@sum.edu.pl

Katedra i Klinika Kardiologii

Wydział Nauk o Zdrowiu

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

ul. Ziołowa 45/47

40-635 Katowice

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Dofinansowano z programu „Doskonała nauka” Ministra Edukacji i Nauki

REDAKCJA NAUKOWA

Józefa Dąbek, Zbigniew Gąsior

CZŁOWIEK I ZDROWIE

*W jedną drogę szli razem i człowiek, i zdrowie.
Na początku biegł człowiek; towarzyszył mu powie:
«Nie spiesz się, bo ustanieś». Biegł jeszcze tym bardziej.
Widząc zdrowie, że jego towarzyszem gardzi,
Szło za nim, ale z wolna. Przyszli na pół drogi:
Aż człowiek, że z początku nadwerżył nogi,
Zelżył kroku na środku. Za jego rozkazem
Przybliżyło się zdrowie i odtąd szli razem.
Coraz człowiek ustawał, mając w pogotowiu,
Zbliżył się: «Iść nie mogę, prowadź mnie» – rzekł zdrowiu.
«Było mnie zrazu słuchać» – natenczas mu rzekło;
Chciał człowiek odpowiedzieć... lecz zdrowie uciekło.*

IGNACY KRASICKI

AKAPIT

WYDAWNICTWO
EDUKACYJNE
TORUŃ
2023

Recenzenci

Prof. dr hab. n. med. Elżbieta Krajewska-Kułak

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Wysokiński

Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Redaktor prowadzący

Marta Malinowska-Reich

Redaktor techniczny

Dawid Iwanowski

Korekta

Janina Malinowska

Projekt okładki

studio graficzne RASPBERRY.com.pl

Na okładce wykorzystano motyw kwiatowy
opracowany przez Agnieszkę Nowak

© Copyright by Wydawnictwo Edukacyjne „AKAPIT” s.c.

Toruń 2023

Wydawnictwo Edukacyjne „Akapit” znajduje się w wykazie Ministra Edukacji i Nauki
wydawnictw naukowych publikujących recenzowane monografie naukowe
(poziom I, Identyfikator Wydawnictwa 67600)

ISBN 978-83-66951-48-8

Wydawnictwo Edukacyjne „AKAPIT” s.c.

87–100 Toruń, ul. H. Piskorskiej 12/23

tel. 56 648 55 53, e-mail: info@weakapit.pl

Oferta wydawnicza oraz sprzedaż internetowa: www.weakapit.pl

tel. 601 880 321

Druk: Machina Druku, www.machinadruku.pl

CZŁOWIEK I ZDROWIE

Redakcja naukowa: Józefa Dąbek, Zbigniew Gąsior

Seria wydawnicza: PROFILAKTYKA W MEDYCYNIE

Wydawnictwo Edukacyjne „AKAPIT”

Toruń 2023

Spis treści

Słowo wstępne	7
NOWE MOŻLIWOŚCI POPRAWY ROKOWANIA I ZAPOBIEGANIA W WYBRANYCH CHOROBAH UKŁADU KRĄŻENIA	9
Zbigniew Gąsior, <i>Nowe możliwości poprawy rokowania u chorego z niewydolnością serca .....</i>	11
Józefa Dąbek, <i>Infekcyjne zapalenie wsierdza – zasady profilaktyki .....</i>	21
Agnieszka Sikora-Puz, <i>Metody wczesnego rozpoznawania i leczenia nadciśnienia płucnego: nowe wytyczne ESC 2022 .....</i>	37
Przemysław Puz, <i>„Czas to mózg” – znaczenie wczesnego rozpoznania udar mózgu .....</i>	49
WYBRANE ASPEKTY ZACHOWAŃ PROZDROWOTNYCH	55
Andrzej Pająk, <i>Aktywność fizyczna a stężenie pyłów zawieszonych w powietrzu .....</i>	57
Józef Drzewoski, <i>Wino, kawa, herbata, kakao/czekolada a ryzyko rozwoju cukrzycy i jej powikłań .....</i>	65
Ligia Brzezińska-Wcisło, <i>Najczęstsze wrodzone i nabyte zmiany struktury łodygi włosów oraz ich profilaktyka .....</i>	83
PROFILAKTYKA I WCZESNE ROZPOZNAWANIE NOWOTWORÓW	91
Marek Hartleb, <i>Znaczenie badań przesiewowych dla wczesnej diagnostyki raka jelita grubego .....</i>	93
Bogdan Michalski, <i>Profilaktyka raka szyjki macicy i raka piersi .....</i>	101
Michał Tkocz, <i>Rak stercza dziś – podstępny wróg mężczyzny? .....</i>	117

Kamil Mąkosza, Matylda Kosiorz, Zofia Zdeb, Sylwia Dziągiewska-Gęsiak, <i>Profilaktyka i strategie behawioralno-zdrowotne w onkologii wśród studentów uniwersytetów o medycznym profilu kształcenia</i>	123
WYBRANE ASPEKTY CHORÓB ZAKAŹNYCH OBECNYCH CZASÓW	141
Jan Duława, <i>Czy pandemia COVID-19 zmieni paradygmat medycyny?</i>	143
Małgorzata Janas-Kozik, Ireneusz Jelonek, Lena Cichoń, Andrzej Siwiec, Krzysztof M. Wilczyński, <i>Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży w dobie COVID-19 – przegląd badań</i>	155
Marcin Kaczmarczyk, Jakub Kwiatkowski, Mateusz Mazur, Ewelina Sergiel-Błaszczuk, Włodzimierz Mazur, <i>Postęp w terapiach przeciwwirusowych – wybrane aspekty (1). Nowe opcje w leczeniu zakażenia HIV</i>	171
Włodzimierz Mazur, Marcin Kaczmarczyk, Michał Mazur, Mateusz Mazur, Ewelina Sergiel- Błaszczuk, <i>Postęp w terapiach przeciwwirusowych – wybrane aspekty (2). Pangenotypowe terapie infekcji HCV</i>	177
ZABURZENIA METABOLICZNE PROBLEMEM CYWILIZACYJNYM XXI WIEKU	185
Bogusław Okopień, Łukasz Bułdak, Aleksandra Bołdys, <i>Słuszczeniowa choroba wątroby – możliwości terapeutyczne</i>	187
Monika Bąk-Sosnowska, <i>Psychologiczne aspekty zapobiegania i leczenia otyłości</i>	193
Józefa Dąbek, Oskar Sierka, Karolina Stolorz, Zbigniew Gąsior, <i>Czy nawyki żywniowe uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych zapobiegają chorobie z czasów Hipokratesa, czyli starej (nie)dobrej otyłości</i>	207
Józefa Dąbek, Kacper Staszkiwicz, Karolina Biernat, Zbigniew Gąsior, <i>Życie w świecie slim, czyli znaczenie social-mediów w kształtowaniu wizerunku osób otyłych</i>	227
PROFILAKTYKA PIERWOTNA I WTÓRNA W STOMATOLOGII	241
Karolina Ziaja, Julia Cabon, Julita Kalinowska, Tomasz Jaślar, Zuzanna Kochanowicz, Aleksandra Mrowiec, Iwona Niedzielska, Daria Wziętek-Kuczmik, <i>Termografia jako metoda bezinwazyjnej detekcji zębopochodnych ognisk zakażenia w prewencji pierwotnej i wtórnej u pacjentów ze schorzeniami ogólnymi</i>	243
Małgorzata Rymarczyk, Antoni Świątkowski, Iwona Niedzielska, Daria Wziętek-Kuczmik, <i>Rehabilitacja jako profilaktyka późnych powikłań po operacjach z zakresu chirurgii szczękowo-twarzowej</i>	255